

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie uniewinnionej **M. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 531 k.p.k. i 535 § 3 k.p.k.

w dniu 11 kwietnia 2024 r.,

kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez prokuratora

oraz co do kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt VI Ka 238/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt VI K 138/20,

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. oraz

w zw. z art. 520 § 2 k.p.k. oraz art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. **kasację prokuratora pozostawić bez rozpoznania, obciążając wydatkami w tej części Skarb Państwa;**

2. **oddalić kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego jako oczywiście bezzasadną i w tej części obciążyć A. S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego,**

3. **zasądzić od Skarbu Państwa oraz A. S. na rzecz M. B. kwoty po 360 (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

/tylko w części dotyczącej pkt 1/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt VI K 138/20, M. B. została uniewinniona od popełnienia szesnastu występków wyczerpujących m.in. dyspozycję art. 231 § 1 k.k. Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone w całości na niekorzyść oskarżonej przez oskarżycieli subsydiarnych A. S. i S. S. oraz ich pełnomocnika. Przed rozpoznaniem wniesionych apelacji, w dniu 15 maja 2023 r., w oparciu o przepis art. 55 § 4 k.p.k. Prokuratura Okręgowa w Gliwicach zgłosiła swój udział do przedmiotowego postępowania (k. 383).

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt VI Ka 238/23 Sąd Okręgowy w Gliwicach zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wywiódł prokurator, który nie określając kierunku zaskarżenia podniósł zarzut:

„rażącego naruszenia prawa mającego wpływ na treść orzeczenia, a to obraży art. 92 k.p.k. stanowiącego, że podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia, przejawiający się w uznaniu, że treść zeznań złożonych przez R. C. i J. C. w toku postępowania Prokuratury Okręgowej w Gliwicach prowadzonego pod sygnaturą akt [...], przedłożonych sądowi odwoławczemu wraz z wnioskiem o ujawnienie i zaliczenie w poczet materiału dowodowego nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji utrzymanie w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 28 listopada 2022 roku, sygnaturą akt VI K 138/20 uniewinniającego M. B. od popełnienia zarzucanych jej przestępstw, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego w postaci zeznań wyżej wzmiankowanych świadków prowadzi do wniosku iż koniecznym było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji co umożliwiłoby, zgodnie z zasadą bezpośredniości przesłuchanie świadków w toku przewodu sądowego i właściwą ocenę zachowania oskarżonej w zakresie niedopełnienia ciążącego na niej obowiązku przeprowadzenia czynności przesłuchania świadków zgodnie

z wymogami art. 171 § 1 i 2 k.p.k., czego konsekwencją jest utrzymanie w mocy wyroku opartego w części na niepełnym materiale dowodowym, co do którego w części istnieje prawdopodobieństwo, że został uzyskany w sposób sprzeczny z wymogami prawa procesowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokuratora obrońca oskarżonej wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację prokuratora jako niedopuszczalną z mocy ustawy należało pozostawić bez rozpoznania. Zgodnie z treścią art. 520 § 2 k.p.k. strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu I instancji, nie może wnieść kasacji od orzeczenia sądu odwoławczego, jeżeli orzeczenie sądu I instancji utrzymano w mocy lub zmieniono na jej korzyść. Taka właśnie sytuacja zaistniała w tej sprawie. Prokurator nie zaskarżył przecież wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach uniewinniającego oskarżoną od popełnienia zarzucanych jej czynów, a Sąd Okręgowy w Gliwicach po rozpoznaniu apelacji oskarżycieli subsydiarnych i ich pełnomocnika utrzymał w mocy to orzeczenie. Wniesienie kasacji przez prokuratora byłoby dopuszczalne jedynie wtedy, gdyby w kasacji podniesiono zarzut uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 k.p.k. Ograniczenie, o którym mowa we wskazanym wyżej art. 520 § 2 k.p.k. nie dotyczy bowiem uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., co wynika wprost z art. 520 § 3 k.p.k. Podniesione w kasacji prokuratora uchybienie przepisom prawa procesowego nie należy jednak do kategorii bezwzględnych przyczyn odwoławczych, co przesądza o niedopuszczalności kasacji. Obecnie, gdy kasacja ta została przyjęta, należało orzec o pozostawieniu jej bez rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego w tej części orzeczono na podstawie art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi Skarb Państwa.

Uzasadnienie co do pkt. 2 postanowienia z dnia 11 kwietnia 2024r.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt VI K 138/20, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach oskarżoną M. B. uniewinnił od popełnienia czynów zarzucanych jej aktem oskarżenia.

Apelacje w tej sprawie złożył oskarżyciel subsydiarny A. S. oraz jego pełnomocnik.

W osobiście sporządzonym środku odwoławczym A. S. zaskarżając wyrok na niekorzyść oskarżonej w całości, zarzucił:

„ I - Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający oczywisty wpływ na jego treści, polegający na bezzasadnym odmówieniu waloru wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych a przyznaniu takiego waloru wyjaśnieniom oskarżonej i zeznaniom świadków.

Sąd nie zweryfikował zeznań które były składane w toku postępowania sądowego z tym co stanowiło materiał dowodowy z postępowania przygotowawczego, które są sprzeczne z zeznaniami świadków w śledztwie których sąd w ogóle nie wziął pod uwagę, co w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem oskarżonej

II naruszenie przepisów prawa procesowego w trybie ustawy z dnia 17-06-2004r o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Akt subsydiarny był złożony 2-03-2020 r. pierwsze pismo z sądu otrzymałem z datą 22-10- 2021 r. aby się ustosunkować do przebiegu rozprawy, co uczyniliśmy pismem z dnia 2-II-2021r.

III naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art.187 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie. Sąd przed rozpoczęciem przesłuchań wszystkich świadków, nie odebrał od nich przyrzeczenia, nie pytając się stron -czy nie sprzeciwiają się temu. Podważam wiarygodność zeznań świadków R. i J. C., P. i D. R. i policjantów – M. T. oraz D. S., że oni zeznają odmiennie od zeznań w śledztwie-to przyrzeczenie jest niezbędne.

Sąd zezwolił oskarżycielom subsydiarnym na nagrywanie wszystkich posiedzeń. W nagraniach brak jest zapytań do stron postępowania o odmowie przyrzeczenia świadków, jest to sprzeczne z zapisem w protokołach z rozpraw cyt. „ Świadka

wobec braku sprzeciwu obecnych stron Sąd postanowił przesłuchać bez odbierania przyrzeczenia".

(...)

IV- naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 170 § 1a i § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku dowodowego w postaci:

1 - Nie przesłuchanie w charakterze świadka prokuratora A. Ż. na okoliczność wydawania /nie wydawania oskarżonej poleceń służbowych w związku z prowadzonym przez nią postępowaniem o sygn. [...] lub [...], zatwierdzania czynności oskarżonej, dat ich zatwierdzania, bieżącego nadzorowania oskarżonej w prowadzonym przez nią postępowaniu przygotowawczym, istnienia albo nie istnienia po stronie oskarżonej wątpliwości co do sposobu prowadzenia postępowania, zweryfikowania czynności prowadzonych przez oskarżoną pod kątem ich prawidłowości z przepisami procedury karnej.

2 - Nie zwrócenie się do Komisarzatu Policji w R. o nadesłanie akt kontrolnych [...] i [...] na okoliczność ich zapisów, istnienia lub nieistnienia notatek, uwag, wniosków sporządzonych przez oskarżoną, poleceń kierowanych do oskarżonej i zwrócenie się o akta podręczne do Prokuratury Rejonowej w Tarnowskich Górach akt o sygnaturze [...] na okoliczność ich zapisów, istnienia lub nieistnienia notatek, uwag, wniosków, korespondencji prokuratora prowadzącego sprawę do oskarżonej lub kierowanych do niego zapytań ze strony oskarżonej.

3 - Nie dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka M. R., Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Rudzie Śląskiej, który prowadził postępowania przygotowawcze w sprawie przekroczenia uprawnień przez M. B., na okoliczność, czy w wyniku dokonanych czynności w prowadzonym przez niego postępowaniu przygotowawczym, możliwe było ustalenie czy oskarżona podjęła w sprawie [...] i [...] właściwe czynności procesowe, a także czy wykonała je w zgodny z procedurą sposób, czy naruszyła interesy pokrzywdzonych oskarżycieli subsydiarnych, istnienia naruszeń prawa w prowadzonym przez nią postępowaniu, ich ewentualnej ilości i jakości.

4 - Nie dopuszczenie dowodu z prywatnego zestawienia porównawczego zawartego w piśmie oskarżycieli subsydiarnych z dnia 12/10/2022 roku, zeznań świadków J. C., R. C., D. R., P. R., M. T. i D. S. oraz świadków R. P. i A. J.

złożonych w niniejszej sprawie oraz w postępowaniach przygotowawczych, które toczyły się przed organami ścigania w sprawach o tożsamym przedmiocie, a także w odniesieniu do postępowania przygotowawczego prowadzonego w Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach pod sygnaturą [...] na okoliczność sprzeczności występujących pomiędzy zeznaniami świadków składanych w tut. Sądzie, a tych składanych w innych postępowaniach przygotowawczych o tożsamym przedmiocie również w zbliżonym czasie co niniejsze postępowanie, udawanej niepamięci świadków, możliwej niewiarygodności świadków.

5 - Naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 1 k.p.k. poprzez zasądzenie od oskarżycieli subsydiarnych kwoty łącznie 10.000,00 zł z tytułu ustanowienia przez oskarżoną obrońcy z wyboru, na podstawie przedłożonego przez obrońcę spisu kosztów, w sytuacji, gdy nie została wykazana ani ustalona zasadność zasądzenia kosztów obrony wyższych od wskazanych stawek minimalnych.

6 - Odmowa zawieszenia postępowania Sądowego złożona przez Oskarżycieli Subsydiarnych S. i A. S., a także prośba o zawieszenie postępowania Sądowego przez Prokuraturę Okręgową w Gliwicach w związku z prowadzonym śledztwem przeciwko oskarżonej M. B. pod sygnaturą [...], w sprawie mającego miejsce w okresie od sierpnia 2016r. do grudnia 2021r w R. i innych miejscowościach niedopełnienie obowiązków i przekroczenie uprawnień przez M. B. przez niezgodne z przepisami prawa prowadzenia postępowań przygotowawczych nadzorowanych przez Prokuraturę Rejonową w Tarnowskich Górach pod sygn. [...] i [...], naruszenia w tych postępowaniach między innymi prawa do obrony i wielu innych naruszeń prawa, o przestępstwo z art. 231 par. 1 k.k.

V- Uchybienia natury procesowej, w szczególności naruszenia art. 7 k.p.k. w związku z art.2 §2 k.p.k. art. 4 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 punkt 1.

Sąd orzekający nie przeprowadził starannie i wyczerpująco postępowanie dowodowe, dokonując oceny wybiórczej, sposób rozumowania Sądu materii jest nielogiczny, nie zgodny z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, wysnuwając nie prawidłowe wnioski w zakresie ustalenia stanu faktycznego oraz oceny prawnej wyjaśnień oskarżonej, swoje stanowisko w sposób jednokierunkowy

i stronnaczy przedstawił w pisemnym uzasadnieniu uniewinniającym oskarżoną M. B..

Sąd nie zweryfikował zeznań które były składane w toku postępowania sądowego z tym co stanowiło materiał dowodowy z postępowania przygotowawczego, sygn. [...], [...] które są sprzeczne z zeznaniami świadków w śledztwie których sąd w ogóle nie wziął pod uwagę, co w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem oskarżonej."

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach.

Z kolei jego pełnomocnik zarzucił:

„ 1) obrazę prawa materialnego, tj. art. 231 § 1 k.k. poprzez uznanie, iż oskarżona nie dopuściła się określonego w w/w przepisie czynu zabronionego, podczas gdy zebrany materiał dowodowy nie pozwala na takie jednoznaczne stwierdzenie, co więcej w samym tylko uzasadnieniu Sąd wprost przyznaje, iż w zakresie czynu zarzucanego oskarżonej w pkt IV - „oskarżona M. B. nie dopełniła obowiązków funkcjonariusza publicznego dokonując przedmiotowych czynności (dotyczy końcowego zaznajomienia S. S. z materiałami dochodzenia i nierozpoznania wniosku S. S. o wgląd w akta sprawy”;

2) obrazę prawa materialnego, tj. art. 271 § 1 k.k. poprzez uznanie, iż oskarżona nie dopuściła się określonego w w/w przepisie czynu zabronionego, podczas gdy zebrany materiał dowodowy nie pozwala na takie jednoznaczne stwierdzenie, a to w sytuacji, gdy nie ulega wątpliwości, w tym również Sądu, że oskarżona w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym dopuściła się nieścisłości i nieprawidłowości, m. in. omyłki pisarskie, kopiowanie tekstu, brak chronologii kart;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 170 § 1a k.pk. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku dowodowego w postaci prywatnego zestawienia porównawczego, zawartego w piśmie oskarżycieli subsydiarnych z dnia 12/10/2022 roku, zeznań świadków J. C., R. C., D. R., P. R., M. T. i D. S. oraz świadków R. P. i A. J. złożonych w niniejszej sprawie oraz w postępowaniach przygotowawczych, które toczyły się przed organami ścigania w sprawach o tożsamym przedmiocie, a także w odniesieniu do postępowania przygotowawczego

prorowadzonego w Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach pod sygnaturą [...] na okoliczność sprzeczności występujących pomiędzy zeznaniami świadków składanych w tut. Sądzie, a tych składanych w innych postępowaniach przygotowawczych o tożsamym przedmiocie również w zbliżonym czasie co niniejsze postępowanie, udawanej niepamięci świadków, możliwej niewiarygodności świadków, na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w sytuacji, gdy Sąd oparł rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, powołując się na zeznania w/w świadków, którym przyznał walor wiarygodności;

4) naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez nieuwzględnienie i nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań Prokuratora Prokuratury Rejonowej M. R., a to w sytuacji, gdy jego zeznania mogły mieć istotny wpływ na niniejsze postępowanie, bowiem pozwoliłyby ustalić czy w wyniku dokonanych czynności w prowadzonym przez niego postępowaniu przygotowawczym w sprawie przekroczenia uprawnień przez M. B. możliwe było ustalenie czy funkcjonariuszka Policji podjęła w sprawie [...] lub [...] właściwe czynności procesowe, a także czy wykonała je w zgodny z procedurą sposób, czy naruszyła interesy pokrzywdzonych oskarżycieli subsydiarnych, czy istniały naruszenia prawa w prowadzonym przez nią postępowaniu, a jeśli tak to w jakiej ilości i jakości;

5) naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 1 k.p.k. poprzez zasądzenie od oskarżycieli subsydiarnych kwoty łącznie 10.000,00 zł z tytułu ustanowienia przez oskarżoną obrońcy z wyboru, na podstawie przedłożonego przez obrońcę spisu kosztów, w sytuacji, gdy nie została wykazana ani ustalona zasadność zasądzenia kosztów obrony wyższych od wskazanych stawek minimalnych;

6) błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż brak winy oskarżonej i okoliczności zdarzenia nie budzą wątpliwości, zeznania świadków są klarowne oraz jasne, podczas gdy zeznania świadków J. i R.C., P. i D. R. są sprzeczne same z sobą, a to w kontekście zeznań składanych przez świadków w toku niniejszego postępowania, a także w toku wcześniej prowadzonych postępowań, których to akta zostały dołączone do niniejszego postępowania, a dokumenty w nich się znajdujące stanowiły podstawę

orzekania w sprawie, co za tym idzie, zeznania świadków nie mogą stanowić jedynej podstawy uniewinnienia oskarżonej.”

Stawiając te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonej winną zarzucanych jej czynów ewentualnie o uchylenie wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tych apelacji, Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt VI Ka 238/23, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W złożonej kasacji, pełnomocnik A. S. zaskarżył wyżej opisany wyrok w całości zarzucając *„rażące naruszenia prawa, mogące mieć istotny wpływ na jego treść, tj.:*

1) *rażącą i mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania, a to art. 92 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia przez Sąd Okręgowy bez uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie, tj. przesłuchań świadków J. i R. C. w Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach w toku postępowania prowadzonego pod sygn. akt [...], a to pomimo wcześniejszego dopuszczenia dowodu z protokołów przesłuchań świadków J. C., R. C., J. C. z dnia 18 kwietnia 2023 r. na podstawie z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., w konsekwencji utrzymanie w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt. VI K 138/20, uniewinniającego M. B. od popełnienia zarzucanych jej czynów, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna skutkować uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania;*

2) *rażącą i mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania, a to art. 92 k.p.k. w związku z 187 k.p.k. poprzez nieodebranie przyrzeczenia, w szczególności od świadków J. i R. C., co przyczyniło się w konsekwencji do złożenia przez nich zeznań w treści odbiegającej, a wręcz sprzecznej, od zeznań złożonych w toku postępowania w Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach prowadzonego pod sygn. akt [...], powodując wydanie orzeczenia przez Sąd Okręgowy bez uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie;*

3) *rażącą i mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania, a to art. 55 § 4 k.p.k. poprzez uznanie, iż pomimo*

wstąpienia do postępowania oskarżyciela publicznego i zaskarżenia apelacją rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, zasadnym jest obciążenie oskarżycieli subsydiarnych kosztami obrony, a to w sytuacji, gdy regulacja zawarta w art. 640 § 1 k.p.k. ma zastosowanie wyłącznie w sprawach wszczętych na skutek wniesienia aktu oskarżenia przez oskarżyciela posiłkowego, do których nie przystąpił prokurator.”

Podsumowując skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 2 czerwca 2023 r. i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację pełnomocnika, prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach wniósł o uznanie jej za zasadną, zaś obrońca oskarżonej o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasację pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego A. S. należało oddalić w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k.

Poprzedzając rozważania co do kwestii zasadności podnoszonych w kasacji zarzutów, w pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że zakresem zaskarżenia przedmiotową skargą objęta być mogła wyłącznie ta część rozstrzygnięcia sądu odwoławczego która dotyczyła czynów opisanych w pkt XIV-XVI aktu oskarżenia. Tylko w tym bowiem zakresie A. S. był stroną - oskarżycielem subsydiarnym (por. subsydiarny akt oskarżenia wniesiony w sprawie zarejestrowanej pierwotnie pod sygnaturą VI K 122/21). Za niedopuszczalne zatem uznać trzeba podniesione w kasacji zarzuty, w zakresie w jakim dotyczyły pozostałych czynów, a to z uwagi na brak po jego stronie – w tym zakresie - statusu osoby legitymowanej do wniesienia kasacji w tym zakresie. Warto przypomnieć, że oskarżyciela posiłkowego, jako stronę procesu, obowiązuje wykazywanie *gravamen* (art. 425 § 3 zd. 2 k.p.k.), również na etapie postępowania kasacyjnego, gdyż żaden z przepisów normujących postępowanie kasacyjne nie stanowi inaczej. W konsekwencji brak naruszenia praw lub interesów strony odbiera jej legitymację do wniesienia środka odwoławczego. Jak słusznie podkreśla się w piśmiennictwie, istotą *gravamen* jest domniemanie, że zaskarżone rozstrzygnięcie jest niekorzystne dla skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003 r., V KK 333/02).

Podnoszone tymczasem w kasacji zarzuty (pkt 1-2) odnoszące się do depozycji świadków J. i R. C. pozostają bez związku z zachowanymi oskarżonej, które zarzucił jej w akcie oskarżenia A. S..

Warto też zauważyć, że wskazywanej w pkt 2 obrazy przepisów postępowania art. 92 k.p.k. w zw. z art. 187 k.p.k. polegającej na nieodebraniu przyrzeczenia od świadków J. i R. C. dopuścić mógł się wyłącznie sąd pierwszej instancji, skoro to ten sąd dokonywał czynności ich przesłuchania. Kasacja zaś jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego, co oznacza, że podnoszone w niej zarzuty odnosić się powinny, co do zasady, do rażącej obrazy prawa, do której miało dojść w toku postępowania odwoławczego. Co prawda, można w kasacji wytykać uchybienia wyrokowi sądu I instancji, rzecz w tym by powiązać je z postąpieniem sądu odwoławczego, a zatem wykazać stosowną argumentacją naruszenie prawa przez sąd odwoławczy. Bez wykonania tego obowiązku taki zarzut - jako skierowany do orzeczenia nie mogącego być przedmiotem zaskarżenia kasacji - jest niedopuszczalny.

Analogicznie ocenić trzeba ostatni z podniesionych zarzutów wskazujący na rażącą i mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania, a to art. 55 § 4 k.p.k. poprzez uznanie, iż pomimo wstąpienia do postępowania oskarżyciela publicznego i zaskarżenia apelacją rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, zasadnym jest obciążenie oskarżycieli subsydiarnych kosztami obrony, a to w sytuacji, gdy regulacja zawarta w art. 640 § 1 k.p.k. ma zastosowanie wyłącznie w sprawach wszczętych na skutek wniesienia aktu oskarżenia przez oskarżyciela posiłkowego, do których nie przystąpił prokurator. Zarzut ten dla swojej dopuszczalności wymagał odwołania się do normy art. 440 k.p.k., który to przepis stanowi podstawę do podjęcia z urzędu korekty lub uchylenia zaskarżonego wyroku w szerszym zakresie niż wynikało to z zakresu zaskarżenia środkiem odwoławczym i wskazanymi w nim zarzutami. Z akt sprawy wynika, że zgłoszenie udziału przez prokuratora (art. 55 § 4 k.p.k.) nastąpiło w dniu 15 maja 2023 r. (k. 383), a zatem już po skutecznym wniesieniu apelacji. Jest więc oczywiste, że przedmiotem zarzutów podniesionych w środkach odwoławczych mogła być wyłącznie kwestia wysokości kosztów zastępstwa procesowego

zasądzonych od oskarżyciela subsydiarnego, nie zaś podstawa ich zasądzenia (art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 1 k.p.k.). Wobec zmiany statusu sprawy, wadliwość orzeczenia można było zatem zasygnalizować sądowi odwoławczemu w toku rozprawy odwoławczej, który po stwierdzeniu ewentualnej jego rażącej niesprawiedliwości rozstrzygnięcie o kosztach winien skorygować lub je uchylić. Skoro sąd tego nie uczynił, to w postępowaniu kasacyjnym należało podnieść zarzut naruszenia prawa procesowego - art. 440 k.p.k. w związku z uchybieniem, którym obarczone było orzeczenie sądu pierwszej instancji, a którego nieuwzględnienie z urzędu i utrzymanie orzeczenia w mocy, spowodowało rażącą niesprawiedliwość orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Z tych wszystkich powodów orzec należało jak w postanowieniu.

[SOP]

[ms]